

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Repriviri.

Basa fie-cărei bune administrațiuni, basa întregii vieți de stat trebuie să fie virtutea. Unde lipsesce acesta, acolo edificiul statului se surpă, mai curând s'au mai târziu, dară acolo ajunge lucrul, se surpă edificiul, care nu are de basă morală.

În anul trecut cu un pas am dat înainte spre demoralizare, și acesta s'a prezentat în asemenea măsură, încât nu noi o accentuăm acesta, ci o au accentuat deputații maghiari în plenul parlamentului din incidentul alegerilor parlamentare, cari în anul trecut s'au făcut pe lângă o corupțiune ne mai pomenită nici în statul nostru chiar, unde și până acum era un felu de virtute a escele la alegeri prin corupțiuni de tot soiul.

Făcut începutul anului sub astfel de admosferă, sub asemenea auspicii, noi cursă vedem în o asemenea dezvoltare a lucrurilor. Cursa se va răsbuna cumplit, și noi cu durere trebuie să aplicăm și aici dîcerea psalmistului David: „Căde-avor în mreja sa păcătoșii”.

Curentul de magiarizare în anul trecut a mers cu un pas înainte.

Din inițiativa guvernului s'a făcut un proiect de lege, care s'a prezentat parlamentului, care a fost primit în ambele corpuri legiuitoare, și acum mai lipsesce aprobarea coronei și punerea în practică.

Legea aceasta întesce la magiarizarea numelor în comune și prin ele la magiarizarea tuturor locurilor de pre teritoriul patriei noastre.

Proiectul acesta a stîrnit resens general în patria noastră, și naționalitățile în fața acestui nou atentat au protestat din toate puterile lor, pe toate căile, cari le-au mai rămas deschise.

Poporul român numai prin rostul archiereilor bisericei noastre ortodoxe române a putut da expresiune nemulțămirei sale față cu acest proiect de lege.

În casa deputaților deși sunt și unii deputați români, nu s'a aflat unul

care se ridice cuvîntul pentru apărarea onorei națiunii noastre, pentru apărarea numirilor istorice române din patria noastră.

O palidă opozițiune au făcut deputații sași din parlamentul țerei noastre.

După ce li s'a dat de către partida liberală permisiunea să potă vorbi în contra numitului proiect de lege, abia au rîsunat 2 vorbiri palide, la cari din partea deputaților unguri s'a dat răspuns bine apăsător.

Făcutu-s'a aceea mică opozițiune numai spre a se da magiarilor ocaziune de a susține, că numele localităților din vechime unguresci au fost și numai în decursul vremii li-s'au dat cele de acum. Legea din chestiune era deci prezentată ca chemată a restitui un lucru, care în decursul vremii s'a sters.

Încercatu-au întruniri de popor, ca să se accentueze nemulțămirea poporului nemaghiar cu acel proiect.

Încercarea numai încercare a rămas, deo-arece poporul român nu i-s'a permis întrunirea în conferențe.

După conceptele moderne de drept public, în statul nostru nu mai există naționalități și acesta tocmai în virtutea legii dela 1868 făcută anume pentru egala îndreptățire a naționalităților.

O asemenea parodie a constituționalismului, o asemenea persiflare a libertății publice numai la noi este posibilă, unde curentul cu magiarizarea domină situațiunea pe toate terenele.

În legea pentru magiarizarea numelor este o dispozițiune, care contemplă magiarizarea și pe terenul social, cu ajutorul mediului social.

Mai cu sîmă se pune temeiul pe terenul acesta.

Se face forță amplotaților de stat, ca ei demonstrativ să și magiarizeze numele.

Cu exemplu bun a premers primariul capitalei, se face forță morală în direcțiunea aceasta asupra amplotaților municipali din capitala țerei, asupra învățătorilor dela școlile din capitală, asupra amplotaților dela comunicațiune, în special în resortul

acelui ministeriu și acuma predomină spiritul fostului ministru de odinioară Baross, care a magiarizat cu mîna de fer numele amplotaților dela căile ferate.

Dicem din adins numele.

Cine cercetăză inimile și rărunchii, ca să vorbim cu cuvintele santeiscripturi?

Un om, care nu mai ține cu sîntenie la numele bun al părinților săi, cu care s'a născut, cu care a fost desmierdat în lăgănul prunciei sale, cu care a fost desmierdat în juneța sa, cine nu mai ține la numele bun al părinților, la dulcea memorie legată de acela, un asemenea om a pășit pe lunecosul teren al păcatului, înaintea celuiia numai binele personal, trecătoare favoruri lumesci mai ponderăză.

Unul ca acela în curentul de a dîi nume unguresc, în sistemul de mîne nume nenitesc, cu un cuvînt unde e sistemul, unde e curentul acolo e și el, sau cu scriptura vorbind: unde e comora vîștră, acolo e și inima vîștră.

Asemenea crescere nu mai este morală.

Cursă este și acesta, mreață, în care cădea vor păcătoșii.

Cronică politică.

Congresul bisericei sîrbești, anînat din partea guvernului maghiar pe timp nehotărît, din pricina că majoritatea nu voia să se conformeze intențiilor guvernului, — erăși se va întruni. Din Carloveț i-se depeșeză lui „Budapesti Hirlop”, că în cercurile consistoriului gr.-ort. sîrbesc decolo se vorbește despre convocarea congresului pe luna lui Martie, cu care ocaziune se va discuta exclusiv chestiunea autonomiei bisericei sîrbești. Folia ungurescă mai adaugă, că guvernul are intenția de a rezolvî neamînat această de mult trăgînată chestiune. Este însă problematic dacă-i va succeda guvernului a-și rezolvî pe placul său chestiunea aceasta.

Ministrii austriaci în Budapesta.

Vineri și Sâmbătă în săptămîna trecută au fost oșpeții Budapestei ministrii Austriei

Gautsch, Böhm-Bawerk și Koerber. În palatul minisirului-președinte Bánffy au ținut mai multe ședințe, în cari au continuat discuțiile de înțelegere în afacerea cuotei, a reîncheierii pactului economic peste tot. Rezultatele pozitive ale acestor consultațiuni minișteriale n'au ajuns în publicitate.

Bohemiade. Se adeverește tot mai mult că prea de timpuriu s'a ridicat staturul în Praga. Stările politice-sociale de-acolo devin tot mai esacerbate. Parlamentul și strădile sunt în stare de asediu. În parlament se continuă discuțiile în chestia dreptului de folosire a limbilor. Germanii persistă cu încăpăținare în pretensiunile lor de a restabili starea de mai înainte, care dedea limbei germane dreptul de a fi limba statului. Cehii, spriginiți de marii agricultori, avînd pe partea lor o majoritate zdrobitoare nu și pot valida vointa lor echitabilă, de-a împărți Boemia în trei teritorii de limbă: curat german, mixt și curat boem. Propunerile lor sunt împinate din partea germanilor cu sgomot și invective. Propunerea lui Buguoy de a se alege o comisie pentru afacerile de limbi s'a primit cu 169 voturi în contra 60.

Iritația din parlament își are echoul său pe strade.

Aici sunt bohemii, cari provocă. Elementul german în minoritate fiind, este espus batjocurilor din partea bohemilor. Forurile oficiale, poliția și paznicii de stradă își dau ajutorul lor Bohemilor și maresc animositatea. Astfel poliția a oprit corpurile studențești germane a-și mai purta insigniile, chipiile și tricoulul, ca se nu provoce. Opreliștea aceasta din partea poliției a dat ansă studenților germani de a adresa împăratului un manifest, în care îl rogă a oeroti drepturile tinerimii germane, căci din potrivă aceasta va fi, cu durere, silită, a părăsi cea mai veche universitate germană, universitatea din Praga. Senatul universitar german s'a dat demisia. Lucrurile continuă a se complica.

Țile grele pentru guvern. În dieta noastră se va porni astăzi discuția generală asupra proiectului de budget, — începutul de grele țile pentru guvern. Tote partidele opoziționale au luat hotărîri de aș exprima cu acest privilegiu neîncrederea în guvern și al combata cu totă hotărîrea. Partidul național, care în frunte cu corifeii săi Appony

FOIȚA.

Obiceiurile românilor brăneni la nunte.

de
preotul George Babeș.

Ca unul, carele sunt născut și trăiesc în Bran, în mijlocul acestui popor blăd, bun, cinstit și harnic, cunosc în perfecție traiul, însușirile, aplicările, aspirațiunile precum și neajunsurile, necasurile și scăderile lui.

Dar despre acestea voi scrie pôte, cu altă ocazie, acum mi-am propus a descrie Țile brănenilor la nunte.

Sunt frumoase aceste obiceiuri, dar mai au și o altă importanță pentru noi. Sciut lucru este, că scriitorii străini, prin teorii și hypotese, cari de cari mai suchiata, se încercă în tot modul a denega continuitatea noastră în Dacia Traiană. Intre puternicele motive, cari vorbesc pentru, sunt și obiceiurile românilor și datinele lor la toate actele mai însemnate din viață — botez, nuntă, înmormîntare — etc. în cari se vede

de cât colo marea asemănare cu acelea ale vechilor Romani, strămoșii nostri.

La românii brăneni, nunta ține de regulă trei țile să începe Sâmbătă și să isprăvesc Marți dimineța.

În timpul cât tinerii sunt logodiți, mirele merge cu „plocon” la mirăsă în trei rënduri. Ploconul constă din o pâne, cornuri și rachiu îndulcit.

Joi în săptămîna, care premerge cununiei, mirele plăcă prin sat, spre a-și căuta „chiamători”.

Chiamătorii sunt ficiorii, cari au datorință a chema omeni la nuntă în numele mirelui. Astfel de chiamători își aquiră și mirăsă și nunul mare.

Cu cât numărul chiamătorilor e mai mare, cu atât mirele se simte mai mîndru.

Sâmbătă dimineța sosesce și lăutarii, mai înainte tocmiți, cari trebuie să cânte, când se taie vitele pentru ospăț. Mirele de regulă taie câte un bou, s'au o vacă, ori câte 7—8 berbeci.

Rënd pe rënd se adună și chiamătorii îmbrăcați de sîrbătore și toți pe cai frumoși înșelați, și provăduți cu câte o ploscă, ce o atîrnă de oblăneul șelei într-o glugă de dimie albă.

După ce mînăncă ceva, și după ce mirele la fie care îi umple plosca cu rachiu, după ce mai trage câte o „sîrbă pe bătae”, câte un „brîu”, „chindie”, „slănic”, „lezescă” s'au „măruntică”, jocuri cari se pot juca și fără de femei, mirele dă signalul de plecare. Cu toții încalcă pe cai și precedați de lăutarii, — o cătă de vre-o 5—6 faraoni — cu violini, cobze și dobe, se îndreptă spre locuința preotului.

Mirele aduce cînst preotului, o pâne, o pecie de cîrne și o ploscă cu vin.

Eșind de aci mirele își împarte chiamătorii tot câte doi, și designăză la fie-care pîreche pe omeni, ce au să-i cheme. După ce la toți le-a dat instrucțiunile necesare ca la comandă deodată pornesc în galop toți pîrechi—pîrechi în toate părțile. Observ la acest loc cum-că comunele brănene, ca mai toate comunele de munte, nu sunt compacte, ci casele sunt rîslățite pe văi și coline, în depărtare de multe ori respectabilă una de alta.

Tot aci își împarte mirele și lăutarii.

Pe unii îi reține pentru oșpeții săi, pe alții îi duce la socrul mic, și pe alții la nunul mare.

Cam deodată cu mirele sosesce la preo și mirăsă însoțită de o rudenie a sa. — Și dînsa aduce același plocon preotului ca și mirele.

Chiamătorii miresei se deosebesc de ai mirelui prin aceea, că ai aceleia au legată la frîul calului o cîrpă (batistă) de carton, pe când ai mirelui poartă cîrpă numai a două țile diminecă, pe care e primesc tot dela mirăsă.

Cătră s'era chiamătorii se întorc. Cîrînd după aceea încep a sosi și invitații, fie-care după conexiunile de rudenie, preținie sau vecinătate ce le au, la mire, ori la mirăsă, sau la nun.

După ce li s'a servit cîna, se scólă dela masă și încep la joc, care durăză până după miezul nopții. Atunci oșpeții plăcă fie-care la ale sale și se dau la odichnă, spre a-și oțeli puterile pentru cheful, ce-i așteptă a doua țile.

Diminecă dimineța se adună de nou nuntașii fie-care acolo unde a fost Sâmbătă s'era.

Mirele trimite de dimineța pe „pocânzolele” la mirăsă cu darul de nuntă.

Pocânzolele sunt cele mai de aprîpe rudeni ale mirelui, surorile dînsului, cumnatele său verișorele. Darul de nuntă constă

și Horánszky a spriginit „din cauze mai înalte“ guvernul, când i a votat provisorul, ear va lua poziție ostilă. Într-o conferență a sa, a declarat acest partid, că „a sosit timpul suprem, ca faptele guvernului se tie supuse unei critice severe“.

Impăcare între Sârbi și Croați.

Este cunoscut, că Sârbi din Ungaria și Croații sunt certați de mult, lucru ce Maghiarilor le venea foarte bine la socoteală. După cum se scrie însă, s'a pornit în Croația un curent pacificator, în fruntea căruia stau mai mulți deputați croați, între cari și advocatul Frank, cunoscut din afacerea arderii steagului unguresc în Zagreb. Deputații acestia vor să scotă o foie sârbească (între limba sârbească și cea croată există numai o mică deosebire dialectală) numită „Narodna Myssina“, ceea-ce înseamnă „Idea Națională“. Foia acesta va avea să lucreze pentru lămurirea ideii naționale în poporul sârbesc-croat și pentru complanarea vechilor divergențe. Foile maghiare, înfricate de acest curent lor atât de primejdios, atrag atenția guvernului maghiar de a năbuși focul înainte de a aprinde maslele.

Din România.

Sârbarea bobotezei. Marți, 6 Ianuarie ziua Botezului Mântuitorului, la orele 11 și jum. dimineața, M. S. Regele, însoțit de adjutantul de serviciu, a mers în trăsura precedată și urmată de câte un pluton de gendarmi călări, la pavilionul ridicat pe cheul Dâmboviței, care era frumos împodobit cu verdetă și drapele, pentru a asista la ceremonia sântirei apelor.

Pe tot parcursul trotuarele stradelor erau înfășate de o mulțime de persoane, cari au salutat cu iubire și respect pe Suveran.

La sosire, Majestatea Sa a fost întâmpinată de dl președinte al consiliului de miniștri cu ceialalți domni miniștri și de Casa sa militară.

Regele a ascultat serviciul divin ce s'a oficiat de către I. P. S. Metropolitul Primat, care era încongiurat de înaltul cler.

De față se aflau: d-nii membri ai corpurilor legiuitoare aflați în Capitală, înalții funcționari ai Statului, primarul Capitalei cu consiliul comunal, d-nii oficeri generali, atașaii militari străini și oficerii superiori fără trupă, aflați în Capitală.

Pe cheul Dâmboviței erau înșirate detașamentele corpurilor de trupă din garni soană.

În pavilion se aflau drapelele acestor corpuri de trupă.

La sfârșitul ceremoniei, M. S. Regele a sărutat Sânta Cruce și a bătut din Aiasmă.

Apoi a mers, precedat de înaltul cler, la malul râului, unde a asistat la aruncarea în apă a Santei Cruci.

În urmă, Augustul Suveran, încongiurat de persoanele cari au asistat la această ceremonie, a primit pe cheiu, în fața pavilionului, defilarea trupelor sub comanda d-lui general de brigadă Năsturel.

După defilare Majestatea Sa a binevoit a vorbi cu d-nii miniștri, cu d-nii generali și cu atașaii militari străini, apoi, luându-și rămas bun de la I. P. S. S. Metropolitul Primat, Suveranul sa întors la Palat, la orele 12 și jum. din zi.

Concentrația partidului liberal.

Dela demisiunea primită a ministrului Djuvara încôce, activitatea de căpetenie a partidului liberal tinde la concentrarea tuturor forțelor liberale, la întărirea lăuntrică a partidului. Atât diarele conservatoare cât și cele liberale aduc stiri despre înțelegerile ce se iau între reprezentanții diferitelor grupări ale partidului, pentru a mijloci o comună învoială. Se scrie, că Aurelianistii (cei grupați în giurul fostului prim-ministru Aurelian, și a organului de publicitate „Drapelul“) cer „representarea tuturor grupărilor în guvern“. Foile maghiare au stire, că aceste demersuri vor avea bun rezultat.

Revista militară oficială. „Reichswehr“ din Viena ia act cu multă căldură și laudă despre împregiurarea, că în București va apare încă în luna acesta o revistă periodică militară, la care vor lucra toți oficerii desteri dela toate branșete și în care se vor tracta chestiuni militare din punct de vedere practic și științific. „Mica Românie“ n-a întrecut în direcția acesta, — dîce foia austriacă.

Pentru Macedo Români. Pentru sporirea fondurilor societății macedo române din București se va da la inițiativa dlui V. A. Urechie, neobositul președinte al acestei societăți, un bal și o reprezentație teatrală. Această inițiativă a dlui Urechia, o salută societatea macedo-română cu următoarele căldurose cuvinte:

Neobositul luptător al românismului, aprigul apărător al cauzei naționale, venerabilul președinte al societății Macedo-Române din Capitală, dl V. A. Urechia, neconținut și fără preget cugetă la frații Români de pretutindeni, cu deosebire la cei desmoșteniți de sörtea nemilösă; chiar în zilele de față, deși o bătă blăstemată îl reține în pat, totuși nu perde nici un moment fără a-și da neprețuitul său concurs acelei societăți căreia dînsul, putem dîce, că i-a dat ființa și viața, și care societate, cu toate că este oropsită chiar prigonită de însuși filii ei vitregi, cu toate acestea grație stăruințelor sale ea trăesece și are perspectiva de ași lua un avânt puternic în ciuda dușmanilor ei.

Convenție între Sârbia și România.

Marți, la 6 Ianuarie v. s'a semnat între ministrul de externe al României și între dl C. Cristici, fost ministru al Sârbiei la București, convențiunea între guvernul român și guvernul Sârb, privitoare la junctunea liniilor ferate ale celor două țări prin un pod peste Dunăre la punctele Cladova și Turnu Severin. Această convențiune creiază nouă raporturi de micie și de solidaritate economică între România și Sârbia.

Tăria noastră.

I.

Simeria. 29 Decembrie, 1897.

Făcându-se înainte de asta cu zece ani în comuna Simeria comasație, comisiunea comasătoare împinsă fiind de dorul de a maghiarisa, străvechile numiri românești diferitelor părți a hotarului le'a schimbat cu numiri ungurești: Astfel numirile ca Stejar, Rândul satului, Pădurea mare, Răchii, Poieni, Subpetriș, Rovini, etc. etc. le'a înlocuit cu singure aceste cinci numiri ungurești: Belsőség, Téréség, Rekeye mező, Malom árok și Nagyerdő.

Fără îndoială, că comisiunea comasătoare a schimbat numirile pe ungurește socotind că Românii din Simeria lăpădându-se de numirile străvechi românești, vor primi pe cele nouă ungurești și astfel vor face un pas spre împrăștarea limbei lui Arpád

Comuna curat românească Simeria e tare apröpe de colonia ce ungurește se numește Piski, care e un cuibu în care mania de a maghiarisa băntuie cu o furie grozavă. Și totuși locuitorii din Simeria nu folosesc numirile ungurești ale părților de hotar, pe care le'a făcut acum sunt zece ani comisiunea comasătoare, ci folosesc pe cele străvechi românești.

De pe buzele poporațiunii din Simeria, nici nu se vor auzi în veci cuvinte ca Belsőség și Rekeye mező, fiindu că e poporațiune curat română.

Ceea-ce comisiunea comasătoare a făcut acum sunt zece ani în comuna Simeria în mie, vrea stăpânirea ungurească să facă în mare în totă țera. Firea lucrului, pe al cărui mers Ungurii în veci n'au vorputea abate pe calea șovinismului lor spune, că Ungurii vor pați în mare ceea-ce au pățit în mie cu comuna Simeria.

Cu privire la genesa numirilor locurilor și localităților, numai decă sunt date sigure se pöte afirma ceva pozitiv. Tot ce se dîce dară în această privință fără provocare la date sigure, sunt presupuneri. Dintre presupunerile de acest fel pare a fi mai apröpe de adevăr aceea, că numirile nu sunt pentru că s'au impus de cineva, ci sunt pentru că s'au făcut în gândul și graiul poporului de o parte în urma impresiunilor pe cari ele prin înfățișarea, poziția și însușirea specifică a lor leau făcut asupra poporului, — de altă parte după nume de persoane și întâmplări, a căror amintire e strîns legată de respectivele locuri sau localități. Astfel de exemplu, muntele Retezat se va fi numit așa pentru că s'arată ca și când cineva l'ar fi retezat; muntele Vêrvul lui Petru o avea numirea această pentru că o fi fost în posesiunea ori folosința vre unui om cu numele Petru, — s'au pöte pentru că vre un om cu numele ca acesta va fi sêvêrsit ori va fi pățit în acel munte vre un lucru ce a lăsat adînci urme în spiritul poporului, carele pentru aceea a numit acel munte după numele lui.

Comuna Petreni se va fi numit așa după băile de petrii de möră, cari au fost

și sunt și acum pe hotarul ei; comuna Rîpaș și o avea numirea dela rîpele între care se află. O örecare parte de hotar se numește Subpetriș, pöte pentru că se află la pöla unui dîl cu petriș; öra altă örecare parte de hotar se numește Rovini, pöte pentru că în adevăr e rovinösă sau umedă.

Precum aceste numiri, așa ori care altă numire trebuie să fi avut cauza sa, și încă causă neatêrnătöre de voința ömenilor și în deosebi de a celor care au guvernat țera acesta pe timpul, când s'au făcut numirile, cari acum se folosesc.

Omul ideilor și concepțiunilor, ce se produce în spiritul sên, dă expresiune în limba pe care o vorbesce. Deci poporul român, ca individualitate etnică, ideilor și concepțiunilor pe care și le-a făcut despre cutare loc seu localitate, le-a dat nume seu expresiuni românești, fiind-că gîndesce și vorbesce românește.

Așa fiind, șovinistii maghiari, ducă vröu ca să deslîpescă pe poporul nostru de străvechile numiri ale locurilor și localităților trebuie se producă cauze analöge cauzelor cari au dat nascere acelor numiri. Spre pildă dacă vröu ca muntele Retezat de acum încolo să fie numit cu numirea ungurească de „Hegyes“, trebuie se dispună ca acelu munte să i se facă un vîrt ascuțit. Öra dacă vröu ca poporul român să primescă în gîndul și graiul seu cuvîntul unguresc „Hegyes“, care exprimă concepțiunea pe care o exprimă cuvîntul românesc „Ascuțit“ trebuie înainte de toate să-l desvețe dela a mai gîndi, a simți și a grăi românește, trebuie să-l desnaționalizeze, căci altcum el nu pöte face pe voia lor, pe a șovinistilor maghiari.

Șovinistii maghiari în veci nu vor puté face una ca asta, fiind-că de și dispun de multă putere, cu natura nu se pot prinde la luptă și fiind-că poporul român, pe lângă iubire de limbă și fire conservativă mai are povesci, legende, datine și obiceiuri, cîntece și jocuri, asemenea căroră ungurii nu au și cari prin urmare etnicește îl presintă superior poporului unguresc.

Manase Iar,
preot gr. ort.

Noutăți.

Felicitări. Cu prilegiul zilei sf. Ioan Botezătorul, P. S. Sa episcopul Aradului Ioan Mețianu sêrbându-și onomastica, a fost felicitat de membrii consistoriului, corpul prof. seminarial, reprezentanța comunei bis. din Arad, șefii autorităților civile și militare și mulți onorațorii de acolo.

* * *

Boboteaza s'au sêrbat și în centrele celor două diecese ortodoxe române din Ungaria și Bănat cu solemnitatea și demnitatea cuvenită.

În biserica catedrală din Arad s'a celebrat sf. liturgie și sfințirea apei prin P. S. Sa dl episcop diecesan Ioan Mețianu asistat de preoțimea din localitate, în prezența unui numeros.

din o cărpă (năframă) mare de lână, care se numește „punga miresei“. Într'un corn al cărpei se pune și ceva bani de argint. În timpul din urmă s'a obicinuit a se trimite șaluri destul de scumpe; apoi o păreche de ghețe seu cisme, în cari se află smochine, bomböne, turte etc. Cu ghețele seu cismele se încălță mirésa, după öre care hesitare, mai mult forțată de pocănzöe la aparență.

Tot pocănzöele duc și söcei mici din partea mirelui o păreche de cisme.

După ce öspeții mirelui au gustat ceva, plăcă cu toți chiuind și pușeând la nunul mare.

Aci la nun, öspeții lui sunt deja adunați și sed la masă, în fruntea căreia stă nunul și nuna mare.

Sosind mirele, întră în casă la nun însoțit de vre-o 3-4 ömeni, ö ceialalți rêmân afară întîndönd o horă frumoasă.

Cei-ce întră cu mirele, după obiceiurile salutări de: „bună dimineața“, „bună dimineața“, ori în ce timp ar fi, pun pe masă înaintea nunului 3 pâni, 3 pecii de carne și 3 litre de rachiu însoțindu le de următoarele vorbe: „Nisce filii tineri ai Dv. vê trimitte 3 stoguri de grâu, 3 boi grași și 3 buți de

vinars. Vinarsul se se bea, ö buțile se se dea“.

Nunul le mulțumesc, și după ce îi învîtă să ia ceva din masa d-lor, se ridică cu toții și asociindu-se la ömenii mirelui, cu toți se îndrêptă spre locuința miresei cu mare sgomot și mult alaiu.

În timpul ce mirele cu ömenii, cari au întrat la nun, îndeplinesc formalitățile mai sus arătate, afară arangiază o sêmă de chemători, cari au cai mai buni și mai ageri, o alergare de cai, carea se numește „întrecerea la frigare“.

Procedura e următörea:

Fie care călăreț, care dorește să ia parte la întrecere, se pune în rînd „scară la scară“ și la un semn dat deodată pornesc cu toții ca săgêta, silindu-se fie care din toate puterile lui și ale calului să ajungă mai înainte la mirésă. Învîngêtorul primescde dela mirésă o „frigare“ în care se află câteva bucăți de carne friptă, câteva bucăți de pâne și în vîrfu ei atârnată o cărpă frumoasă.

Cu acest „trofeu“ se reîntörc învîngătorul înaintea nuntașilor, și dă se guste din carne și pâne mai înainte nunul și nuna, apoi ceialalți nuntași cãți mai ajung, ö cărpă o reține pantru sine.

Asta e rêsplata învîngerei.

Sosind cu toții la locuința miresei, se întinde de nou afară o horă mândră ö nunul, nuna, mirele și alte rudeni mai de apröpe întră în casă.

Öspeții socrului mic se află la masă, deoparte, ö la altă masă se află mirésa în cungiurată de fete, pe cari mai dinainte le-a chemat cu „mânecă“.

A merge cu „mânecă“ înseamnă că fiecare fată, care este chemată, duce miresei în ziua cununiei ca dar, cãți-va coți de pânză, „mâneci“, câte o pâne, cornuri și rachiu înduleit.

Mirésa cöse la piepiul seu la căciula mirei „flörea de ginere“, ö söcra mică îl îmbracă încă cu o cămașă, peste care o are. Atât mirele, cât și mirésa se cunună cu câte două cămăși (ii) pe ei. Nuna vîră în sinul miresei o turtă dulce, pe care după cununie mirésa trebuie să o mănânce cu mirele, veđi Dömnö, pentru că ca turtă se le fie de dulce conviețuirea.

Mirésa stînd între fete, cu un buchet de flori în mîna, nici nu mănâncă, nici nu bea, ci plînge într'una seu se prefăce cel puțin, mai cu sêmă când aude pe lăutari cîntându-i:

„Ia-ți mirésă ziua bună
Dela tată, dela mamă,
Dela frați dela surori,
Dela grădina cu flori,
Dela strat cu busuioc,
Dela ficii, dela joc“; — seu

„Busuioc stufos pe masă
Rêmăi maică sănëtösă,
Dacă n'ai fost bucurösă
Sê-ți mai fac umbră prin casă;
Trandafir frumos pe jos
Rêmăi taică sănëtös
Dacă n'ai fost bucuuros
Sê-ți mai fac umbră pe jos; — seu

„Plînge-ți ochi și lăcrimați
Că pe aicea nu mai dați
Pân' va face jugu mugur
Și tînjala frunză verde“. etc.

(Va urma).

La Caransebeș la sf. liturgie a pontificat P. S. Sa episcopul Nicolau Popea asistat de preoțimea de acolo. Sfințirea apei s'a săvârșit la Crucea din piață în prezența unui public mare la număr, fiind de față și o companie de onoare, care a dat salvele obicinuite, sub comanda dlui căpitan Al. Russu.

* * *

Intărire de protopresbiter. Plenul consistoriului arhidieceșan a numit în ședința sa dela 12 l. c. p. dl *Tit Vesp. Gheaja*, spiritual la institutul corecțional din Gherla, — protopresbiter al tractului Hațegului.

* * *

Perchisiții domiciliare. „Gazetei Trans.” i-se scrie, că în comuna *Bacifalău* din *Săcele*, Joi seara pe la 5 ore doi bărbați civili, urmați de patru jandarmi și un servitor au intrat în casa preotului de acolo Toma Frateș. Servitorul avea la sine o scrisoare recomandată, dela Brașov și adresată părintelui pomenit. Scrisoarea a desfăcut-o părintele Frateș, nu i-sa dat însă voie să o cetască. Îndată la sosire unul dintre bărbații îmbrăcați civil a adresat în ton poruncitor părintelui Frateș întrebări, că de unde-i sosesse scrisorile, de stă în legături cu Liga și comitetul studenților din București? etc. Părintele a declarat că nu are legături politice cu nimeni. Cei patru jandarmi, la porunca străinului necunoscut, au făcut perchisiție domiciliară în casa, preotului, și după ce n'au găsit nimic, s'au depărtat cu toții, ducând cu sine scrisoarea recomandată.

Tot între astfel de împregiurări, spune „G. T.”, s'a făcut perchisiție domiciliară și la preotul Toma *Giurgiu* din *Purcăreni*, Vineri în 9 l. c. v. Pe la 9 ore dimineața epistolarul însoțit de un domn și patru jandarmi a intrat la preotul numit, aducându-i o scrisoare recomandată. Dl *Giurgiu* a desfăcut-o, nu i-sa permis însă să o cetască. Domnul străin a spus că e trimis din partea ministrului și are îndrumare să cerceteze după scrisori cu conținut „agitator”. Jandarmii au făcut perchisiție, — negăsind înse nimic s'au depărtat, ducând cu ei epistola adresată părintelui din *Purcăreni*.

* * *

Sărbătoare școlară în presăra sărbătorii sf. Ión Botezătorul, Patronul seminarului diecesan din Arad, s'a ținut în sala cea mare a seminarului diecesan sărbătorea școlară îndatinată. Cu privilegiul acesta corul seminarului a executat mai multe cântări, și directorul sem. *A. Hamsea* a ținut un discurs despre însemnătatea zilei.

* * *

Demonstrații împotriva episcopului Pavel, — achitați. Mai anii trecuți ungurii și jidani din Oradea-mare, la îndemnul unei broșuri scandalose a decedatului renegat *Pitik Béla*, arangiaseră nise demonstrații seltabice împotriva Românilor de acolo și în deosebi în contra episcopului *M. Pavel*, bombardându-le casele și spărgându-le gîmurile etc. Principalii acușați în această afacere, citați și investigați fiind în August anul trecut de către tribunalul din Oradea, au fost osândiți: *Bertsey György*, presid. soc. industriașilor din Oradea și *Sas Ede*, redactorul ziarului apus „*Nagyvárad*”, la câte 6 luni temniță, și alți vre-o 34 demonstrații au fost condamnați la pedepse mai neînsemnate. S'a înaintat recurs la tabla regescă din Oradea-mare, care a achitat pe arangiatorii seltabăciilor, și din pedepsele celorlalți osândiți, asemenea multe a domolit. Curia a aprobat sentința această.

* * *

Literatură militară. Ne-a sosit spre anunțare o broșură care tractează afaceri militare, un lucru rar la noi Români. Broșura are următorul titlu: *Carte de instrucțiune militară pentru școlile de șargi de infanterie ces. și reg.* Este compusă de dl *Dimitrie Bardosi*, locotenent ces. reg. la regimentul de infanterie Nr. 37 din Oradea-mare. Broșura conține o prefață, o introducere explicativă și regulamentul întreg de serviciu precum și niște cărți și alte lucruri folosite chiar și pentru laici. Are vre-o 100 pagini și costă 55 cr. —

* * *

Atentat anarchist la Paris. În noaptea de 19 l. c. n. un atentat s'a săvârșit în Paris, căruia doi poliști i-au căzut jertă nevinovată. Pe o stradă de frunte, unde poșta își are stațiune de iarnă, pe la 2 ore

noaptea un necunoscut a atacat pe un polișt și cu iuțelă de fulger i-a aplicat nouă rane grele, cu un pumnal. Poliștul în urma loviturilor, între strigăte după ajutor s'a prăbușit la pământ. Atentatorul continua a-și lovi și sugruma victima, deși doi tovarăși ai rănitului, sosiți la fața locului, își dedeau silință să-l scape. La strigătele desparate a poliștilor a sosit un al treilea polișt din casa de sentinela, căci atentatorul se așternu pe al doilea pădător de ordine și isbuti a-l răni greu. Acestui al treilea îi succese a desarma pe agresivul necunoscut și al țîrî la stațiune, unde l-a în-cuiat. În vreme ce poliștii dădau ajutor răniților lor tovarăși, atentatorul prin ferestra temniței sale trase mai multe glonțe asupra lor cu un pistol, rănind pe un polișt atât de grav, că acesta la moment a căzut la pământ. Sosind comisariul poliției, cu ajutorul acestuia primejdiiții păzitori de ordine isbutiră a pune mâna pe atentator și a-l lega. S'au găsit la el mai multe arme primejdioase. Fiind interogată, a declarat că e anarchist, redactor la foia anarchistă „*Le Libéraire*”, se numește *Elievent*; a atacat pe poliști, fiind ei reprezentanți autorității, a ordinii sociale, care îi apasă pe anarhisti. Numai în Iulie a scăpat din pușcărie, când a scris o broșură în potruva presidentului republicii. S'a pornit atunci de nou cercetare în contra lui, dinaintea căreia s'a refugiat la Londra. Poliștii răniți nu e nădejde de a se însănătoșa.

Bibliografie.

Societatea geografică română a pus sub tipar „*Marele Dicționar Geografic al României*”, alcătuit și prelucrat după cele 32 dicționare parțiale de județe.

El va forma cinci volume de câte 100 côle fie-care volum, în formatul Documentelor Hurmuzaki, tipărit pe trei colone. Primul volum va apăre în cursul lunii Februarie 1898, și celelalte volume succesiv din șese în șese luni, astfel ca până la 1 Februarie 1900 totă lucrarea să fie terminată.

Prețul acestor cinci volume s'a fixat pentru cei ce vor subserie acum la 100 lei, plătitibili în patru rînduri, din 3 în 3 luni, cu începerea dela 15 Februarie 1898. Prețul dicționarului pentru cei neabonați va fi de 150 lei.

Doritorii de a subsemna sunt rugați a se adresa la secretarul general al Societății.

* * *

Albina, eselența revistă enciclopedică populară din București, în numerii săi 14 și 15 cuprinde: *G. Coșbuc*, Anul nou, Sărbătorile creștine, Carnevalul. — *Titu Maiorescu*, Mama răniților. — *I. Otescu*, Anul nou pe vremuri la creștini. — *Stan Dascălul*, Bodea proste nevastei mele. — *I. Ciocan*, Urătura de anul nou. — *Gr. Tocilescu*, Lupta dela Rahova. — *Protopopul Ioan*, Botezul Domnului. — *S. Iopescu*, câteva obiceiuri din ajunul anului nou. — *Gh. Adamescu*, Gr. Alexandrescu. — *Gr. Alexandrescu*, Lebăda și puii corbului. — *Gr. Alexandrescu*, Adio. — *Vasile* — *Dr. Buzău*, Macul. — *P. G. Sf. Vasile*. — *Il. Velculescu*, Satul meu. — *S. Popescu*, Sorcova. — *D. Mirescu*, Probleme pentru calendar. — *And. Marinescu*, Iordanul și Iordanitorii. — *St. G. Carpen*, Cum ne putem îmbogăți. — *Magniet* și *Radianu*, Richita. — *Gh. A. Pictorul* Obdeanu. — *Jón Négú*, Bibliotecile școlare. — *A. Alecsandrescu*, din credințele poporului. — *V. S. Moga*, cronică agricolă și comercială. — Sărbătore din Zimnicea. — Sfaturi practice, — înscințare. — Informații. — Adrese la redacție. — Posta red. — *Ilustrațiuni*.

* * *

A apărut: Statutele institutului de credit și de economii, societate pe acțiuni „*Coradiana*” în Foventea (Föfeld, Hochfeld).

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Bran, 2 Ianuarie 1898.

Părinții noștri, vrednicii noștri antecesori, cunoscând însemnătatea și folosul ce-l oferă școlă, cu drag și-au deschis larg punțile lor, și au pus teiul, au înfințat în inima Branului o școlă centrală capitală unde se adună elevii din toate celelalte 10 comune brăneșene, spre a se adăpa din izvorul cel necesat al științei.

Tot ei s'au îngrijit și de mijlocele materiale, indispensabile pentru susținerea acestei școle.

Dar o împrejurare neprevădută de dănzii și de noi nedorită — răscumpărarea regaliilor din partea statului, principalul izvor de venit al școlii capitale — a adus o colosală perturbare în echilibrul șubredului buget al ei, și generația actuală și cu deosebire eloria școlară stă față în față cu rezolvarea unei grele probleme: cu augmentarea, întărirea și înmulțirea fondurilor școlare în sensul pretenșiunilor timpului prezent.

Între alte mijloce întru ajungerea acestui scop, eloria a decis ca se se aranjeze din când în când cu elevii acestei școle câte o producțiune, din venitul căreia să se amelioreze sörtea școlii.

Astfel de producțiune a avut loc Duminecă în 28 Dec. a. tr. în sala dela „Hotel Buceciu” în Bran.

Prestațiunile elevilor atât în cântări, cât și în declamări a fost deplin mulțamitoare, și d-nii învățători: *N. Reit* și *N. Runcanu*, și cu deosebire dl *Runcanu*, pot fi mângăiați că ostenelele dlor au fost răsplătite în deajuns prin manifestațiunile de complăcere ale oșpetilor prezenți. —

În deosebi amintesc poesia: *Caif țigănului* predată de elevul *Silviu Tișca*. Conținutul hazliu și interpretarea corectă în mică și gesturi, a produs multă veselie, și eleva *Eugenia Mănoiu* ne-a surprins pe toți prin predarea cu mult efect a unei părți de altfel de tot grea, din tragedia: *Nicola Bienenzi*.

Dacă această copilă ar avea ocazie să se perfecționeze în direcția această, ar ajunge cu timpul foarte departe. —

Nu pot să trec cu tăcere peste un fapt regretabil, care denotă o nejustificabilă nepăsare pentru promovarea intereselor acestei școle tocmai din partea celor cari chemați sunt a o sprijini și a servi și altora cu exemplu. Nu numai acum, dar și la alte ocazii de asemenea natură am observat că preoțimea brăneșă e cam nepăsătoare.

Dintre 15 preoți brăneni, abia am vădit la petrecere vr'o 4—5 inși, și învățătorii, scie Ddeu pe unde vor fi umblat, căci din 14—15 câți îi avem abia unul: și unul, a fost de față.

Spesele împreunate cu această producțiune, căreia i-a urmat joc au fost 56 fl. 81 cr. și venitul 63 fl. 90 cr., rezultând astfel un venit nett de 7 fl. 09 cruceri.

Au contribuit următorii domni și dōmne

1. Ilustr. Sa dl *Ioan cav. de Pușcariu* 5 floreni.
2. Ilustritatea Sa dl *Dr. Ilarion Pușcariu* 2 floreni
3. *Iosif Dudesu*, 1 fl. 4. *Ioan Mănoiu*, capelan 1 fl. 5. *Aron Moșoiu* 1 fl. 6. *Nae Pivaru* 1 fl. 7. *N. Picu* 1 fl. 8. *Iosif Pușcariu* 1 fl. 9. *I. Stoian* 1 fl. 10. *G. Mănoiu* 1 fl. 11. *E. Tișca* 50 cr. 12. *Rosalie Strēmțu* 1 fl. 50 cr. 13. *N. Muscan* 1 fl. 14. *Maria Raț* 1 fl. 15. *I. Vl. Enescu* 1 fl. 16. *Aron Chițu* 1 fl. 17. *G. Babeș*, paroch 1 fl. 50 cr. 18. *I. Beran*, v. not. 1 fl. 19. *N. Groza* 1 fl. 20. *D. Pop* 1 fl. 50 cr. 21. *N. Popovici* 1 fl. 50 cr. 22. *Il. Plotogea*, paroch Tohanul nou 1 fl. 50 cr. 23. *Dr. N. Mănoiu* 2 fl. 24. *I. Crăciun* 50 cr. 25. *G. Urdea*, pretor 1 fl. 50 cr. 26. *Dr. Moșoiu*, avocat 1 fl. 27. *B. Mănoiu*, com. de drum 1 fl. 50 cr. 28. *Ar. Mucea* 50 cr. 29. *N. Gabor* 50 cr. 30. *Ant. Cosma* 1 fl. 20 cr. 31. *Il. Reit* paroch, 1 fl. 50 cr. 32. *G. Babeș*, canepret. 1 fl. 50 cr. 33. *Val. Ionică* 1 fl. 50 cr. 34. *P. Nistor*, vameș 2 fl. 35. *Dr. Stoiea* 2 fl. 36. *Mark Dezső*, veterinar, 1 fl. 50 cr. 37. *G. Hamsea* 1 fl. 38. *L. Pușcariu*, paroch 2 fl. 39. *A. Moșoiu*, notariu 1 fl. 40. *Max. Moșoiu* 1 fl. 41. *I. Băncilă* 6 cr. 42. *Popoviciu*, stud. univ. 50 cr. 43. *Lemeny* stud. medicinist. 50 cr. 44. *El. Nemeș* 2 fl. 45. *I. Gărbacea* 50 cr. 46. *I. Fota* 50 cr. 47. *Lukas* 1 fl. 10 cr. 48. *G. Moșoiu* în v. ș. 49. *N. Pervu* 80 cr. 50. *Iac. Popa*, not. 2 fl. 51. *I. B. Pușcariu* 50 cr. 52. *G. B. Pușcariu* 50 cr. *Kraft Martin* hotelier 1 fl. cărora lise aduce și pe această cale mare mulțamită.

Secretariul eforiei școlii centrale capitale române gr.-or. din Bran

Preotul *George Babeș*.

LITERATURĂ.

O gramatică română pentru Italieni

(Urmare și fine.)

În nici una din aceste limbi regula nu e urmată cu atâta consecvență ca în limba română. Când scriem și dicem: ține, șapte, zeu, zece, șed, înțeleg nu mai putem recunoaște că avem un *ie*, căci i s'a contopit cu dentala premergătoare într-o sibilantă. Dar că odinioară toate formele acestea au trebuit să sune tiene, sieapte, diu, diece etc., o putem constata din acel fapt, că dentalele au putut trece în sibilante numai când au fost urmate de *i*, ca și în *zie*, *preț* etc. Tot astfel e și cu celelalte cazuri. Cuvintele pe cari academia le scrie pept, fer, verme etc. să pronunță plept, fier, vierme, iar dialectic kiept, hier, ferme. Labialele trec în palatale ca și dentalele în sibilante numai fiind urmate de *i*, deci și asta documentează, că în toate aceste cazuri avem de a face întocmai ca și la cuvântul *ier* cu *ie* nu cu *e*. Când deci toate limbele romanice scriu *ie* și când astfel se și pronunță, de ce se nu scriem și noi cu *ie*? Caracteristic e, că în cuvinte, a căror etimologie nu e așa de ușor de găsit scriu mulți i dela academie *ie*, așa în *sbier* = *exbello*, etc. Scrierea această ar fi încă de ertat dacă nu s'ar nase confus e prin ea. Să dică *fericit* și *fier*, *mere* și *miere* etc. dar academia scrie în amândouă cazurile numai *e*. De unde va sci un Nēmț, spre pildă, când va ceti cuvântul *mere* dacă are să traducă: „*Der Honig*” sau „*die Aepfel*”.

2. Caracteristică e următoarea propoziție în cartea dlui *Lovera* (pag. 5): „*Così vedemmo che il suono ò è rappresentato anche dalle vocali e, i, o, u, per cui una parola potrebbe essere scritta in cinque modi*”. Și părerea această nu e numai a dlui *Lovera*. Apoi nu-i lucru curios să întrebuințezi 5 semne pentru acelaș sunet, nu e o îngreunare absurdă această? Dar academia e mai moderată, ea admite numai 3 semne: *â*, *ê*, *î*. Dar cum scriem atunci pe *rîndunică* (= *hirundonella*) sau pe slavul *zîmbesc*, a cărui *i* se reduce la un o nasal sau ungureșcul *gândesc* (= *gond*). *Barcian* în dicționarul său e cel puțin consecuent și scrie *rîndunică*. Nu vreau să mai aduc alte pilde unde academia face greșeli etimologice, decât unul caracteristic. Să scrie lucrând, ținînd, făcînd și uzînd, deși terminațiunea *înd* e imposibil să o reducem la un iatinesc: *ando*, *endo*, *indo*, ci direct la un latin vulgar — *ando* pentru toate 4 conjugațiunile. Nu e mai consult să întrebuințăm un singur semn, fie el *â* (la *E. Hodoș*) sau *î*? Astfel ne vom ușura scrierea și nu vom cădea în pericolul de a fi neconsecuenți și de a face etimologii greșite.

Acelaș lucru are valoare și pentru *ă* (*ă*, *ê*). De ce se folosim 2 semne, când putem să avem unul. Pote pentru-ca să facem greșeli ca un membru al academiei (dl. *Marian*: *Ornitologia* I pag. 6), care scrie *vōstrê* (= *lat vostra*)!

Astfel se vor putea curma și scrieri ca: *pâine*, *câine* etc. și se va statori odată cari cuvinte trebuiesc scrise cu *i* și cari cu *â*.

3. Pentru *o* și *ê* e introdus de *Lambrior*, încă aș propune ca și ea din punct de vedere cu totul practic, căci deși *ô* și *ê* are pretenția de a exprima particularitatea „*plutitoare*” a acestui diftong, ea e diferită în pronunțare.

4. Pentru scrierile sunetului *z* cu *z*, *q* și *s*, încă aș propune numai semnul *z*. Cuvântul *dic* și *rînză* au acelaș sunet, de ce se nu aibă și acelaș sunet? S între vocale se cetesce când ca *s*, când ca *z* (*casa*, *rosă*). De ce să nu scriem *s* unde valoarea îi e de *s* și *z* unde îl cetim *z*?

De altcum afară de academie sunt numai puțini cari scriu azi *dic* și *rosă*.

5. Pentru scrierea — *sce* pentru *ște* se luăm numai 4 pilde: *pesce*, *linisce*, *disciplină*, *ușcior*. Toate le scrie academia cu *sce* deși pronunțarea lor e: *pește*, *liniște*, *disciplină*, *ușcior*. „*Bine*, dar vom să arătăm latinitatea!” Latinitatea se potrivește pentru *pesce* și în *liniște* e — și este slavice, — *sci* în *disciplină* nu-l avem dela latini, iar *sci* în *ușcior* se reduce la *ostiolum*. Cum stăm cu consecvența? Așa că ômenii nu sci cum să scrie, și scriu în aceeași carte uneori *linisce*, alte ori *liniște* (V. Onițiu: „*De tôte*”). Nu-i tot una a *distinge*, a *deștînge* și a *deșceinge* pentru ori care Român, nu însă pentru ortografie!

Aș putea releva încă alte multe puncte, dar articolul meu ar lua dimensiuni prea mari.

Dacă aș cerca să strîng rezultatul acestui tractat într-o propoziție ea ar suna „*Gramatica dlui Lovera e plină de greșeli, dar o parte din greșeli trebuie să le punem în sarcina ortografiei academice române!*”

Ser. Til.

Nr. 946 - 897

[249] 3 - 3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parohiei de clasa a III-a Deag în protopresbiteratul „Târnavelor”, se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post dau suma de 590 fl. 22 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au să se aștearnă cererile înscrise conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u.p. Küllövár), până la termenul indicat mai sus.

Cetatea de baltă, 18 Decembrie 1897.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Târnavelor în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

[3] 2-3

„Cordiana”,

Institut de credit și de economii, fondat pe acțiuni în Foventea (Förseld, Hochfeld), autorizată de onor. tribunal comercial din Sibiu prin decizia nr. 5952 din 21 Octombrie 1897, și-a început operațiunile sale regulate la 1 Ianuarie a. c., dând bani cu împrumut pe cambii și ipotecă la agricultorii circumvecini cu dobândă legală și primind depuneri dela 50 până la 100 fl. v. a. cu 5%, dela 100—200 fl. cu 5½%, ér dela 200 fl. în sus cu 6% pe an. Interesele neridicate se adaugă la capital din 6 în 6 luni.

Contribuția se plătește de societate.

Depunerile se pot trimite și prin poștă u. p. Ujegyház. despre cari se dă un libel în tota regula.

Director executiv:
D. R. Cordescu.

În Tipografia archidieceșană au apărut:

Sidoxia,

ceștiunea dotațiunei archiereului ortodox-român din Transilvania,

de

Matei Voileanu.

Prețul 30 cr.;

Alexandru Roman, 1826-1897.

Material pentru biografia și activitatea lui,

de

Ilie Dinurseni.

Prețul 40 cr. și

Un vis,

națiune din viața unui preot,

de

Gavriil Hango.

Prețul 20 cr.

Se pot procura din

Librăria Tipografiei archidieceșane
Sibiu.

În tipografia archidieceșană
a apărut:

CATECHISM

pentru învățământul religiunii
drept-credincioase răsăritene,

de

Moise Toma,

prelucrat de

Simeon Popescu,

ediția VIII.; prețul legat 20 cr.

Se află de vânzare în

Librăria Tipografiei archidieceșane,
Sibiu.

În librăria Tipografiei archidieceșane se află:

Dicționarul român-maghiar

și

Dicționarul maghiar-român

de

Dr. I. Crișan și N. Putnoky,

apărute în 1893 și 1895, cele mai noue vocabulare pentru învățarea limbii maghiare.

Prețul leg. a fl. 2.—

Din

„Biblioteca noastră”,

sub direcția dlui E. Hodoș au apărut:

Nr. 1 *Realități și visări*, de S. S. Secula;
Nr. 2 *Iancu de Huniad*, de Ios. Bălan;
Nr. 3—4 *Versuri și Proză*, de G. Coșbuc;
Nr. 5 *Fabule alese*, de Gr. M. Alexandrescu;
Nr. 6 *Dela sat*, piesă populară în dialect bănățean de N. Mocovișteanu;
Nr. 7 *Intocmai*, de Zotti Hodoș.

1 număr 14 cr.

Se află de vânzare în

Librăria Tipografiei archidieceșane
Sibiu.

Căramidăria

de lângă drumul Șelimbărului cu
tote edificățile **se vinde din
mână liberă.**

Cumpărătorii să se adreseze
cătră domnul *Andreas Müller*,
Sibiu, Strada Vitelor (Vieh-
marktpl.) Nr. 17. [6] 1—3

J. Pserhofer

PILULE DE CURĂȚIREA SÂNGELUI

numite mai înainte „PILULE UNIVERSALE”,

merită pe deplin numirea ultimă, pentru-că în faptă sunt foarte multe bôle, la cari și-au validat aceste pilule efectul lor cu adevărat escelent.

De multe decenii sunt cunoscute aceste pilule peste tot locul și puține familii se vor găsi la cari se nu se află măcar o mică cantitate din acest escelent mijloc de casă.

De mulți medici au fost și sunt recomandate aceste pilule ca mijloc de casă, mai ales contra a ori-ce bôle provenită din mistuire rea și constipație (lipsă de scaun), precum: **conturbarea circulațiunei ferei, dureri de ficat, lănceșirea intestinelor, vânturi, congestiune de sânge la creeri, hemoroide ș. a.**

Prin însușirile lor de a curăți sângele au mai ales un efect admirabil la **lipsa de sânge** și bôlele ce rezultă din aceea, precum: **anemie, dureri de cap nervoase ș. a. m. d.** Aceste pilule depurative vindecă pe lângă aceea așa de domol, încât nu cauzează nici cele mai ușore dureri; prin urmare pot fi luate fără tēmă și de cei mai debili și chiar de copii.

Aceste **pilule depurative se prepară singur veritabil în farmacia „la mărul imperial de aur” a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15 în Viena** și costă o cutie cu 15 pilule **21 cr. v. a.** Un sul cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.** La trimiterea anticipată a sumei costă împreună cu espediția francată 1 sul de pilule **1 fl. 25 cr.**, 2 suluri **2 fl. 30 cr.**, 3 suluri **3 fl. 35 cr.**, 4 suluri **4 fl. 40 cr.**, 5 suluri **5 fl. 20 cr.**, 10 suluri **9 fl. 20 cr.** Mai puțin de un sul nu se poate espeda.

NB. În urma lățirii lor mari, se imităză aceste pilule sub cele mai diferite forme și numiri; rugăm deci a cere espres **pilule depurative de I. Pserhofer** și numai acele au să se privească ca **veritabile**, a căror instrucțiune de folosire e provădută cu subscrierea proprie a lui **I. Pserhofer**, și cari poartă pe acoperișul fiecărei cutii aceeași subscriere cu scrisore **roșie**.

Din nenumăratele scrisori, prin ce mulțămesc consumenții acestor pilule pentru redobândirea sănătății după cele mai diferite și mai grele moruri, lăsam să urmeze aici numai câteva, cu observarea că fiecare care a întrebuințat numai odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Colonă, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fiți buni și-mi mai trimiteți 15 suluri din neîntrecutele DVăstre pilule depurative cu ramburs. Și cu această ocaziune Vă exprim mulțămia mea perfectă pentru puterea miraculoasă a pilulelor DVăstre. Semnez cu totă stima:

Francisc Pawlistik, Colonă, Lindenthal.

Hrasce 1. Flödnik, 12 Septembrie 1887.

Stimate Domnule! Voia lui D-șeu a fost, să-mi cadă în mâni pilule DVăstre și acum Vă scriu rezultatul: mē rēisem în lehusie așa că nu-mi mai putēm isprăvi lucrurile, și de sigur aș fi deja mōrtă, dacă nu m'ar fi mântuit pilulele escelente ale DVăștră. D-șeu se Vē binecuvēteze pentru această de mii de ori. Eu am credință, că pilulele DVăstre mē vor face deplin sănătoșă, cum au ajutat și altora.

Teresia Knific.

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 17 Martie 1889.

Onorate Domnule! Subscrișul 'mi permit a Vē ruga să-mi trimiteți din nou 4 suluri din intr'adevăr folositorele și escelente DVăstre hapuri. Nu pot să nu Vē exprim cea mai perfectă recunoștință a mea pentru valoarea acestor pilule și le voi recomanda, pe cât numai voi putea, cu totă căldura tuturor bolnavilor. De această scrisore de mulțămia a mea Vē impertinesc a face ori-ce întrebuințare publică. Cu totă stima:

Ignatie Hahn.

Gotschdorf lângă Kohlbach, Silesia aust. 8 Octombrie 1886

Stimate Domnule! Vē rog a-mi trimite un sul cu 6 cutii din pilulele depurative universale ale DVăștră. Numai escelentelor DVăștră pilule am de a mulțami, că m'am mântuit de o bôle de stomach, care m'a tōrurat în decurs de cinci ani. Nu-mi vor mai lipsi nici când aceste pilule și Vē exprim prin această mulțămia mea cea mai ferbinte. Cu perfectă stimă:

Ana Zwickl.

Liquor Bernhardin din plante de Alpi

de W. O. Bernhardt în Bregenz. O sticlă 2 fl. 60 cr., ½ sticlă 1 fl. 40 cr., ¼ sticlă 70 cr.

Alifie americană pentru reumatism,

cel mai bun mijloc la tōte suferințele reumatice: dureri de mādruva spinării, junghiuri, ischias, migrenă, durere nervoasă de dinți, de cap, de urechi, etc., 1 fl. 20 cr.

Balsam miraculos englez a lui J.

Pserhofer 1 sticlă 50 cr.

Balsam de degerături, de I. Pserhofer, recunoscut de mulți ani ca cel mai sigur remediu contra tuturor bôlelor cauzate de ger, precum și pentru răni foarte vechi etc., 1 borcan 40 cr. cu trimitere franco 65 cr.

Kola-Preparate de Stoll, cel mai escelent mijloc pentru întărirea stomachului și a nervilor.

Elixir-Kola sau Vin, 1 lit. 3 fl., ½ lit. 1 fl. 60 cr. ¼ lit. 85 cr.

Balsam de guși a lui Pserhofer, mijloc recomandat bil contra gușii, 1 flacon 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Afară de preparatele aci amintite se mai află gata tōte specialitățile pharmaceutice interne și externe anunțate în diarele austro-ungare, și tōte articolele, ce nu se află în deposit, se procură la dorință prompt și ieftin.

Trimitere prin poștă se execută cu cea mai mare grăbire trimițându-se banii înainte, comanda mai mări și cu rambursă. [231] 5-6

Apoteca la „mărul imperial de aur” J. Pserhofer Viena I. Singerstr. 15.

De veritabile sunt a se considera numai acele pilule, a căror îndrumări pentru folosire sunt provădute cu numele I. Pserhofer și cari poartă același nume și pe acoperământul cutiei cu scrisore roșie.

Scutite prin marcă și muștră înregistrată. Imitări se pedepsesc aspru